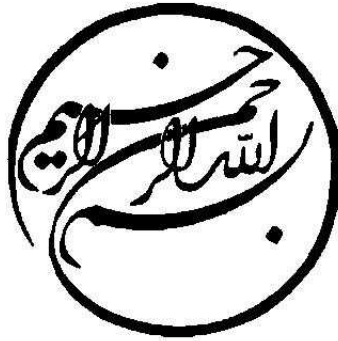

۱۶۳۶/۱۱۸

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

مرکز آموزش مدیریت دولتی

بهره‌وران چه می‌گویند؟

پدیدآورندگان:

دکتر محسن بهرامی

مهندس مهکامه طاعتی

مرکز آموزش مدیریت دولتی

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

سازمان ملی بهره‌وری ایران

پژوهشکده مطالعات آینده

سرشناسه: بهرامی، محسن
عنوان و نام پدیدآور: بهره‌وران چه می‌گویند؟، محسن بهرامی، مهکامه طاعتی
مشخصات نشر: تهران، انتشارات مرکز آموزش مدیریت دولتی ریاست جمهوری
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۴۰۲-۸-۹

وضعیت فهرست نویسی: فپا
موضوع: بهره‌وری- ایران- آینده‌نگری
موضوع: دانشمندان- ایران- مصاحبه‌ها
شناسه افزوده: طاعتی، مهکامه
شناسه افزوده: دانشگاه صنعتی امیرکبیر، پژوهشکده مطالعات آینده
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ ب۸۶/HD۵۶
رده‌بندی دیویی: ۳۳۸/۰۶
شماره کتابشناسی ملی: ۴۸۵۳۵۶۷

بهره‌وران چه می‌گویند؟

محسن بهرامی و مهکامه طاعتی

ناشر: مرکز آموزش مدیریت دولتی

شماره گان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: ۱۳۹۶

قیمت: ۲۵۰۰ تومان

فروشگاه و نمایشگاه کتاب

تهران، خیابان کریمخان زند، استاد نجات‌آبادی شمالی، شماره ۱۹۸

تلفن: ۸۸۹۰۷۶۰۷ - ۰۱۷۵۱۱۳۵۰

رایانامه: Bookstore@smtc.ac.ir

دفتر تدوین و نشر منابع علمی و آموزشی

تلفن: ۴۲۵۰۱۴۵۸ - ۴۲۵۰۱۴۵۱

وبگاه مرکز: www.smtc.ac.ir

پورتال انتشارات: www.nashr.smtc.ac.ir

این اثر مشمول قانون حمایت از حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است و حق هرگونه چاپ، نشر، تکثیر و پخش (فیزیکی و الکترونیکی) آن کلاً و جزئاً برای مولف و ناشر محفوظ است و تخلف از آن پیگرد قانونی دارد.

فهرست عناوین

۱۱	دکتر رویا طباطبایی یزدی
۳۹	دکتر میرمهدی سید اصفهانی
۵۳	دکتر قاسم رنانی انصاری
۷۳	محسن حاجی میرزایی
۸۹	محمود غنی زاده
۹۷	استاد بایزید ریاحی
۱۲۱	دکتر یوسف حبیبی
۱۳۹	مهندس رضا اشرفی
۱۵۱	دکتر زهرا عابدی
۱۶۹	مهندس میرمحسن مبین
۱۸۳	ابوالفضل خاوری نژاد
۲۰۱	دکتر منصور خاکسار
۲۱۷	بهزاد محمودی
۲۳۱	دکتر زهرا جواهریان
۲۴۹	دکتر مهدی مرتضوی
۲۷۱	دکتر محمدحسین صراف زاده

«ما هر چیزی که بر روی زمین قرار دارد، زینتی برای آنها (انسان‌ها) قرار دادیم

تا ببازمانیم که چه کسی بهتر عمل می‌کند.»

"سوره کهف، آیه ۷"

پیشگفتار

بهره‌وری به معنای بهره‌وری است که امروزه حداقل در ادبیات مدیریت و فضای کاری ایران شناخته شده است، هرچند علی‌رغم قدمت طولانی آن در تاروپود تاریخ معیشت ایرانی، هنوز در زندگی امروزین این مرز و بوم، جای خود را به درستی باز نکرده است. بهره‌وری را با تعاریف مختلفی شناسانده‌اند؛ از نسبت به بهره، تا انجام کار درست به شیوه درست؛ از ادغام مفاهیم کارایی و اثربخشی تا در نظر داشتن عنصر زمان و تاب‌آوری در مسیر انجام کار درست. با این حال، به نظر می‌رسد آنچنان که باید و شاید به مفهوم بهره‌وری و پیاده‌سازی آن در جای جای امور روزمره زندگی در ایران توجه چندانی نمی‌شود.

از عضویت ایران در سازمان بهره‌وری آسیا ۱۰ سال می‌گذرد و از ۱۹ کشور عضو سازمان بهره‌وری آسیایی، ایران جزو قدیمی‌ترین‌ها محسوب می‌شود. گرچه در سال‌های جنگ تحمیلی و به اجبار، از پرداختن جدی به مفهوم بهره‌وری فاصله گرفتیم و در گذشته معنای بهره‌وری بیشتر در صنعت خود را نشان می‌داد، اما امروزه این مفهوم در نظام ساری، برزی، رقابت پذیری، نوآوری، آب، نظام آموزشی، عوامل تولید و ارتقاء نظام برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی، طرح کلان اقتصاد، کشاورزی و بنگاه‌های مختلف اقتصادی و خصوصاً بهره‌وری سبز مفهوم جدی یافته است.

از همان سال‌های آغازین عضویت در سازمان بهره‌وری آسیایی، به دنبال احساس نیاز کشور، اقدامات فراوانی برای نهاده‌سازی و پیاده‌سازی مفهوم بهره‌وری در سطح سازمانها و نهادها انجام گرفته است؛ سازمان ملی بهره‌وری ایران در تکاپوی فراز و نشیب شکل‌گیری و تحول خود مسیر طولانی پیموده و در این مسیر آسیب‌های بسیاری را پشت سر گذاشته است؛ آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی فراوانی تدوین و ابلاغ و دوره‌های آموزشی فراوانی با همکاری سازمان بهره‌وری آسیایی در ایران برگزار شده است و نفرات بسیاری برای گذراندن دوره‌های تخصصی به خارج از کشور اعزام شده‌اند. رشته‌های دانشگاهی با همین نام تأسیس شده و فارغ‌التحصیلان زیادی

به جامعه عرضه شده‌اند؛ نهادهای مشورتی و تصمیم‌گیری ایجاد شده و در نهایت، علاوه بر درج مفاهیم بهره‌وری و تعیین شاخص‌های استاندارد آن در اسناد بالادستی کشور، در سال ۱۳۹۴ برنامه جامعه بهره‌وری توسط هیئت دولت تصویب و برای اجرا به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط ابلاغ گردیده است.

ناگفته پیداست که دغدغه ایجاد گفتمان بهره‌وری و لزوم انجام اقدامات اجرایی برای پیاده‌سازی آن در کشور، مرهون دانش و آگاهی، عشق و ایمان راستین و تدبیر مردان و زنانی است که با عشق و خلوص و با هدف انجام هرچه بهتر امور، بی‌وقفه در جهت توسعه آن در کشور، قدم برداشته و برمی‌دارند؛ کسانی که در امر بهره‌وری در ایران افرادی شناخته شده و صاحب‌نظر هستند. این همان‌ها هستند که به دلیل درک درست این مفهوم و انگیزه والایی که برای توسعه کشور داشته‌اند، هرگز دست از تلاش برای شناساندن این مفهوم، پیاده‌سازی و آموزش آن برنداشته‌اند. ما از ایشان با نام «بهره‌وران» یاد می‌کنیم.

تدوین کتاب حاضر که مجموعه گفت‌وگوهایی با تعدادی از این بهره‌وران است، برگرفته از طرحی است که طی سال ۹۳ تا ۹۶ با نام «تدوین سناریوهای آینده بهره‌وری ملی در ایران تا افق ۱۴۰۴» و به سفارش سازمان ملی بهره‌وری، برای «پژوهشکده مطالعات آینده دانشگاه صنعتی امیرکبیر» انجام گرفت و مصاحبه‌ها نیز عمدتاً در سال ۹۳ (پیش از توافق برجام) انجام گرفته است.

هدف اصلی این گفتگوها آن بوده که ضمن معرفی تجربیات بهره‌وران، با ابعاد مختلف نگاه ایشان به موضوع بهره‌وری در توسعه پایدار ایران آشنا کنیم؛ ضمن آنکه با برجسته ساختن عوامل مهم اثرگذار بر ارتقاء بهره‌وری بتوانیم به تدوین سناریوهای آینده بهره‌وری، سطح ملی تا افق ۱۴۰۴ پرداخته و از خلال آن، نحوه نگاه صحیح به بهره‌وری در کشور و نیز نحوه یزیت و رویارویی با چالش‌های مسیر و ضرورت اهمیت دادن به مطالعات آینده را بکاروبار؛ گویندگان پرداختن به آینده، وظیفه‌ای است که از سال ۱۳۷۳ بر عهده گروه آینده‌شناسی دانشگاه صنعتی امیرکبیر (به عنوان اولین واحد پژوهشی دارای مجوز قطعی از سوی وزارت علوم در کشور) بوده و هم اکنون در راستای مأموریت‌های پژوهشکده مطالعات آینده برای ترویج ساختن آینده‌ای مطلوب همچنان ادامه می‌یابد.

مجموعه حاضر دفتر دوم از این سری کتابهاست (دفتر اول با نام «فناوران چه می‌گویند؟» و با تأکید بر مستندسازی و انتقال تجربه از دست‌اندرکاران برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری فناوری، در سال ۱۳۹۳ انجام گرفته و توسط دانشگاه صنعتی امیرکبیر منتشر شد) و امید آن داریم که با

برنامه‌ریزی‌های انجام شده، انتشار دفترهای بعدی، حاوی گفتگو با دیگر فعالان تأثیرگذار و با عنایت مسئولین محترم تداوم یابد. به امید آنکه بتوانیم ضمن انتقال تجربیات با ارزش دست‌اندرکاران حرفه‌های مختلف در کشور عزیزمان، با ایجاد شناخت دقیق و آسیب‌شناسی موضوعات مربوط، قدمی در راه ساخت آینده مطلوب و پرهیز از اشتباهات گذشته برداریم.

در پایان شایسته است که سپاس خود را به سرکار خانم مهندس مهکامه طاعتی پژوهشگر ارشد پژوهشکده مطالعات آینده دانشگاه صنعتی امیرکبیر و جناب آقای مازیار عطاری که هردو از دانشجویان دکتری آینده پژوهی هستند و زحمت اصلی را در تدارک و انجام مصاحبه‌ها کشیدند، گروه نوآفرینان فردا که آماده‌سازی اولیه کتاب توسط ایشان صورت گرفت، تمامی عزیزانی که حاضر به گفتگو شدند، همکاران سازمان ملی بهره‌وری ایران خصوصاً سرکار خانم اسماعیلی که هماهنگی چاپ کتاب با انتشارات مرکز آمارش مدیریت دولتی را برعهده داشتند و ریاست محترم سازمان ملی بهره‌وری ایران؛ سرکار خانم دکتر طباطبائی یزدی که بدون حمایت مداوم و انگیزه ایشان چنین امکانی فراهم نمی‌گشت، تقدیم نمایم.

لازم است یادآوری شود دیدگاه‌ها مطرح شده حین گفتگوها، نظرات شخصی مشارکت‌کنندگان بوده و لزوماً نظر دانشگاه صنعتی امیرکبیر، پژوهشکده مطالعات آینده و سازمان ملی بهره‌وری ایران نمی‌باشد. در صورتی که در تنظیم این نوشتار که مراحل متعددی را پیموده است، کمی و کاستی وجود دارد، پیشاپیش پوزش می‌طلبید.

بهره‌وری، نیاز و اولویت امروز و هر روز ماست، چنانکه بهره‌وری به اهداف عالی سند چشم‌انداز و توسعه پایدار دست پیدا کنیم؛ همچنان که کشورهایی در جهان طی سال‌های اخیر با وجود منابع بسیار محدود، با بهره‌گیری از این مفهوم به توسعه دست پیدا کردند؛ منتها ارتقاء بهره‌وری در سطح کشور بدون اقدامی جمعی و بدون مشارکت تک‌تک آحاد کشور امکان‌پذیر نیست؛ از این موضع، بهره‌وری نوعی فرهنگ است که نیاز به آموزش مداوم و فرهنگسازی جدی در همه سطوح جامعه و خصوصاً از سنین پائین دارد.

و من ا... التوفیق

محسن بهرامی

پژوهشکده مطالعات آینده

دانشگاه صنعتی امیرکبیر